

project OpStap Rotterdam

Lucas 15:11-32 - Diaconatszondag DoRe Rotterdam, 11-2-2024

De gelijkenis van de Verloren Zoon is een van de meest bekende bijbelverhalen, waardoor het, als je niet oppast, zich makkelijk laat vertellen als een feelgood verhaal en dan is het makkelijk om het naast je neer te leggen. Wij mensen snakken immers allemaal wel naar zo'n onvoorwaardelijke liefde, zo'n happy end, en zo'n geweldige nieuwe kans wanneer we het verprutst hebben?

Hoe past deze overweldigende ontvangst van de jongste zoon in onze huidige wereld? Is de wereld vandaag niet te hard voor zulke 'rozige', sprookjesachtige verhaaltjes? Is dat niet dromerig en onrealistisch? We gaan toch geen 'softies' worden, zeker? We zouden ons misschien eerder thuis voelen bij de verongelijkte reactie en het gemopper van de oudste zoon.

Is oog hebben voor de ander een kwestie van soft zijn of is het in wezen een ingebakken onderdeel van gemeente zijn? Ik neem aan dat jullie hier allemaal wel een antwoord op hebben; al was het maar omdat we vandaag een gezamenlijke dienst hebben die door onze beide diaconieën is voorbereid. En toch is het niet zo dat de zorg voor de weduwe, de wees en de vreemdeling en de zwakkeren in onze samenleving is voorbehouden aan de diaconie. Het gaat ons allemaal aan.

Dat is een van de belangrijke, diepere lagen in deze gelijkenis. Het lijkt te gaan over een vader en twee zonen, een brave en een slechte. De rollen lijken duidelijk verdeeld. De meeste aandacht gaat uit naar de wandaden van de jongste. Nou is hij zeker rebels,

wanneer hij naar zijn vader toestapt en vraagt: 'Vader, geef mij het deel van uw bezit waarop ik recht heb'. Hoezo recht hebben, hij is een van de erfgenamen en de vader is nog gewoon in leven. De jongen heeft genoeg van de regels en verwachtingen van zijn ouderlijk huis en wil op stap gaan. Waarheen precies is hem misschien nog niet duidelijk, in ieder geval wil hij op eigen benen staan en de wereld verkennen. Hoeveel jonge mensen van nu zullen dit herkennen, zeker na die verlamme coronajaren waarin er niets kon.

In onze maatschappij tel je pas mee als je iets gepresteerd hebt, lukt je dat niet, om welke reden dan ook, dan val je er al snel buiten. Ook dat kan een reden zijn om op stap te gaan, om je ouderlijk huis achter je te laten en te laten zien dat je het allemaal wel zelf kunt, zonder hulp. Het leven buiten kan vies tegenvallen. Eerst lijkt het nog wel leuk, feesten, nieuwe mensen ontmoeten, en dan raakt je geld op, krijg je schoon genoeg van het slapen op doorgezakte banken in andermans huis en waar kan je dan heen?

Thuis wacht de vader dag in dag uit op de terugkomst van zijn jongste zoon, terwijl zijn oudste braaf alle taken verricht die er op de boerderij te doen zijn. Die zoon klaagt nooit en springt ook nooit eens uit de band, vraagt niet om toestemming voor een feestje met zijn vrienden. Hij leeft eigenlijk maar half. Meer wordt er niet over hem verteld.

Onverwacht komt er een wending in het verhaal, de jongste zoon, die diep in de penarie zit, komt tot zichzelf. Hij gaat nadenken en maakt een lastige maar dappere keuze, hij gaat opnieuw op stap, nu terug naar huis, naar zijn vader, die hij zo'n grote mond gegeven had bij vertrek. Hij gaat terug en zal tegen zijn vader zeggen hoe fout hij geweest is. Hij zal zijn trots inslikken en zelfs is hij bereid om te erkennen dat hij misschien niet eens meer aanspraak kan maken op zijn thuis. Is hij nu nog wel zijn vaders zoon, heeft hij zich niet laten onterven?

Het verhaal eindigt met een feest. In een mooie, moderne variant van dit bijbelverhaal, dat heet *Het verhaal van de witte linten*, is het einde als volgt: de verloren zoon durft niet goed naar huis terugkeren en schrijft zijn vader een brief: 'Vader, als ik nog welkom ben in huis, zou je dan een wit lint willen hangen in de grote boom vóór het huis?' Wanneer hij dan enkele dagen later met knikkende knieën en een bevend hart passeert, ziet hij alle bomen van de oprijlaan vól met witte linten hangen! De liefde is niet zuinig, maar

deelt uit in overvloed. De zoon had een óverdosis liefde nodig om over de drempel van falen, schuld en schaamte heen te stappen.

Dat is de andere betekenis van Opstap, een op-stapje, een duwtje in de rug om in beweging te komen. Deze gelijkenis is een opstapje naar God, laat ons zien *hoe* anders God reageert dan mensen. God is honderd, duizend, miljoen, miljard keren intelligenter, sterker en wijzer dan wij. En dus ook geduldiger, liefdevoller en genadiger. Als we ja zeggen tegen deze God, dan heeft dat vergaande consequenties voor ons doen en denken. Die ruimhartige ontvangst verandert onze denkkaders, ons Godsbeeld, ons zelfbeeld, mensbeeld, wereldbeeld, maatschappijbeeld. Die God is niet geïnteresseerd in dingen, maar in mensen, niet in knechten of slaven, maar in zonen of dochters. Hij zegt vanuit het diepst van zijn hart 'Al het mijne is het jouwe'.

Dan kunnen wij zelf weer op weg, op stap naar een thuis, waar wij de ruimte delen met een allegaartje van mensen, met elkaar aanschuiven aan een grote tafel, omdat iedereen meetelt en iedereen ertoe doet.

Voor ieder van ons een plaats aan de tafel,
beschadigd of gaaf, rechtvaardig of slecht,
en ondanks de pijn: een plaats van vergeving,
genadig begin van goddelijk recht.

Amen